

# AZ ERDŐ

J E C \* D E R W A L D \* T H E W O O D \* L A F O R Ê T

## Tartalom:

TÖMPE ISTVÁN: Példaképünk a Szovjetunió szocialista erdőgazdasága .....	169
BABOS IMRE: Mit köszönhet a magyar erdőművelő a Szovjetunióknak? .....	177
KOVÁCS NAGY ZSIGMOND: A szovjet-rendszerű csemeterültetőgépek a magyar erdőgazdaságban .....	180
KÁLDY JÓZSEF: Mire tanítanak a szovjet fakitermelési tapasztalatok .....	183
JABLÁNCZY SÁNDOR: A táji erdőműveléstan kutatás alapelvei .....	189
WITT LAJOS: A Bakony legsajátosabb erdőgazdasági problémái .....	197
MADAS LÁSZLÓ: Szovjet villanyfűrészek fakitermeléseinkben .....	203
BARLAI ERVIN: Szovjet tapasztalatok felhasználása vékony rönkök felfűrészelésekor .....	216
HÉDER ISTVÁN: A kopárfásítás helyes megszervezése, s a mikroreliefek fontossága a kopárfásításban .....	221
FRITSCH ANTAL: Szállítás és szállítástervezés .....	237
PARTOS ANTAL: Erdőgazdasági feltáró utak emelkedési viszonyai .....	241
FUJÁK JÓZSEF: Erdei feltáró-utak építése Bulldozer segítségével .....	249
SZÁSZ TIBOR: Fontosabb hazai fafajokon végzett erdei fűrész-kísérletek eredménye .....	264
RÉZ FERENC: Korszerű faipari szabványaink a szovjet tapasztalatok alapján .....	266
SZEDERJEI ÁKOS: A tojáshozamemelés a fácán voliertyezésénél .....	269
LÁDY GÉZA: Mezővédő fásításunk a szovjet természet-átalakító terv nyomdokában .....	278
KOLOZSVÁRY SZABOLCSNÉ: Mivel segítette a szovjet szakirodalom a magyar erdészetet? .....	287

## Szemle:

Üzemegységvezető munkájának szervezése az erdőgazdaságban (TOKÓDY MIHÁLY és SÁRDY FERENC) .....	291
Robbanóanyag mint erdőgazdasági munkaeszköz (PANKOTAI GÁBOR) .....	302
Soó Rezső és Jávorka Sándor: A magyar növényvilág kézikönyve (H. I.) .....	306
Bohus-Kalmár-Ubrisy: Magyarország kalapos gombái (dr. K. Z.) .....	306

## СО Д Е Р Ж А Н И Е

ИШТВАН ТЭМПЕ : Наш пример — социалистическое лесное хозяйство СССР	169
ИМРЕ БАБОШ : За что может благодарить венгерское лесоводство Советский Союз	177
ЖИ МОНД КОВАЧ НАДЬ : Лесопосадочные машины советской конструкции в венгерском лесном хозяйстве	180
ЙОЖЕФ КАЛДИ : Чему учит советский опыт лесозаготовки	183
ШАНДОР ЯАБЛАНЦИ : Основные принципы исследовательской работы по ландшафтно-географическому (порайонному) лесоводству	189
ЛАЙШ ВИТТ : Самые свойственные лесоводственные вопросы территории Баконь	197
ЛАСЛО МАДАШ : Советские электропилы на наших лесозаготовках	203
ЭРВИН БАРЛАЙ : Использование советского опыта при расповке тонкомерных бревен	216
ИШТВАН ХЕДЕР : Организация облесения обнажений и значение микро-рельефа для облесения обнажений	221
АНТАЛ ФРИЧ : Особенности и планирование лесовозного транспорта	237
АНТАЛ ПАРТОШ : Планирование уклона лесовозных автомобильных дорог	241
ЙСЖЕФ ФУЙАК : Строеие лесовозных дорог при помощи бульдозера	249
ТИБОР САС : Результаты исследований по ручной распиловке главнейших древесных пород	264
ФЕРЕНЦ РЭЙЗ : Современные стандарты лесозаготовительной и деревообрабатывающей промышленности на основании советского опыта	266
АКОШ СЕДЕРЙЕИ : Повышение яйценоскости при разведении фазанов в волиерах	269
ГЭЗА ЛАДИ : Венгерское полезащитное лесоразведение по образцу советского плана преобразования природы	278
МАРТА КОЛОШВАРИ : Чем помогала советская лесоводственная литература венгерскому лесному хозяйству	287

## CONTENTS — INHALT — MATIERES

ISTVÁN TÖMPE : L'économie forestière socialiste de l'Union Soviétique nous sert de modèle	169
IMRE BABOS : Was kann der ungarische Waldbau der Sowjetunion verdanken	177
ZSIGMOND KOVÁCS NAGY : L'emploi dans la sylviculture hongroise de la machine à planter système soviétique	180
JÓZSEF KÁLDY : What can we learn from soviet logging experiences	183
SÁNDOR JABLÁNCZY : Les principes des recherches de la sylviculture régionale	189
LAJOS WITT : Die eigenartigsten Waldbaulichen Probleme des Bakony-Gebirges	197
LÁSZLÓ MADAS : Soviet electric saws in Hungarian logging	203
ERVIN BARLAI : Anwendung von sowjetischen Erfahrungen beim Einschnitt von schwachen Sägerblöchen	216
ISTVÁN HÉDER : Organisierung der Ödlandaufforstung und die Bedeutung des Mikroreliefs	221
ANTAL FRITSCH : Transport und Transportplanung	237
ANTAL PARTOS : The ascent conditions of hauling roads	241
JÓZSEF FUJÁK : Hauling roads building with Bulldozer	249
TIBOR SZÁSZ : The results of experiments carried on with felling-saws on the most important native trees	264
FERENC RÉZ : Modern Hungarian standards of the timber industry based on soviet experiences	266
ÁKOS SZEDERJÉY : Augmentation du rendement d'oeufs en faisant l'élevage des faisans dans des volières	269
GÉZA LÁDY : Unsere Feldschutzaufforstungen nach dem Vorbild der Naturgestaltung in der Sowjetunion	278
MME SZABOLCS KOLOZSVÁRY : Avec quoi la littérature soviétique a aidé l'économie forestière hongroise ?	287



## Példaképünk a Szovjetunió szocialista erdőgazdasága

TÖMPE ISTVÁN

Felszabadulásunk óta minden területen fejlődésünk, felemelkedésünk legfőbb rúgója, segítője az az önzetlen, napról napra növekvő s felmérhetetlen értékű támogatás, amelyet a hatalmas Szovjetuniótól kapunk. Nemesak szabadságunkat, függetlenségünket és békés életünket köszönhetjük a győzelmes szocializmus országának, hanem mindazt, amit politikai, gazdasági és kulturális téren tapasztalatainak felhasználásával elértünk.

Ma már nincs népgazdaságunknak egyetlen olyan területe sem, amelynek a Szovjetunió ne nyújtott volna közvetlenül is magasszínvonalú műszaki, gazdasági és szervezési segítséget. Felsorolhatatlan az a sok új gép, műszaki leírás, technológiai eljárás, szervezési módszer, amellyel a Szovjetunió egyre fokozódó mértékben támogatja szocialista építő munkánkat.

Rákosi elvtárs a MDP II. Kongresszusán a következőket mondotta: »Nincsen olyan területe népgazdaságunknak és hozzátehetem — egész szocialista életünknek — amely ne kapott volna és ne kapna szakadatlanul és folyamatosan felbecsülhetetlen támogatást a Szovjetuniótól... A magyar népi demokrácia sikereinek egyik döntő összetevője mind az a baráti segítség, amelyért nem lehetünk eléggé hálásak a Szovjetunióknak és akitől ez a segítség nem egyszer kiindult, magának Sztálin elvtársnak. Előrelátható, hogy ez a támogatás a következő években még növekedni fog és 5 éves tervünk jó végrehajtásának, egész jövőnk építésének ez a segítség a legbiztosabb záloga.«

Valóban, a SZKP XIX. kongresszusa ennek a segítségnek és támogatásnak újabb hatalmas perspektíváját tárta fel előttünk.

Ezt az önzetlen segítséget nekünk úgy kell felhasználnunk, hogy népgazdaságunk minden ágában egyre jobban megközelítsük példaképünket, a Szovjetuniót. Ez a törekvés vezet bennünket szocialista erdőgazdaságunk építésében is.

### 1.

A magyar népi demokrácia erdészete a mult feudálkapitalista rendszerétől leromlott állapotban lévő erdőket, fásításra váró terméketlen területeket kapott örökségül. A föld és az erdők magántulajdona, valamint a kapitalista rabló erdőhasználat gátat vetett az erdőgazdaság fejlődésének és elsősorban arra irányult, hogy a nagybirtokosoknak és kapitalistáknak maximális profitját biztosítsa. Ez elsősorban az erdőművelés, az erdőtelepítési feladatok elhanyagolásában, a meglévő erdők felújításának és ápolásának elmulasztásában jutott kifejezésre. Az erdőkben az újratermelés elmaradt. »A kultúra és általában az ipar fejlődése olyan eréllyel nyilvánult meg az erdők irtásában, hogy ehhez képest mindaz, amit az erdők fenntartása és telepítése terén végeztek, teljesen jelentéktelen.« (Marx: A Tőke.)

A felszabadulás után az erdők nagyrészének államosítása gyökeres változást jelentett az erdőgazdaságban és ezen a területen is megteremtette a szocialista fejlődés alapját. Az ország erdői többségükben össznépi, állami tulajdonba kerültek. A termelés itt is az össznépi, az állami érdekeket szolgálja. Az ország erdőgazdasága



a tervszerűen irányított szocialista építés útjára lépett és ezen az alapon fejlődik. Az erdő szocializmust építő hazánkban nem egyes tőkésék, vagy földbirtokosok maximális profitját, de elsősorban a népgazdaság faanyagszükségletét van hivatva ellátni.

A magyar erdőgazdaság szocialista építéséhez a lehetőséget hazánkban a felszabadító Vörös Hadsereg és a Szovjetunió állandó támogatása adta meg. Az új társadalmi rend alapjain történő erdőgazdálkodás hatalmas teremtő, építő munkát követel, amelynek során a kapitalista viszonyok megszüntetésével, az erdőgazdálkodás egész rendszerét kell újjászervezni. »A népi demokráciák erdőgazdasága nem a megelőző gazdasági szervezetnek mennyiségi továbbfejlesztése, hanem minőségileg új erdőgazdálkodás« — írja Vasziljev P. V.

Az ötéves terv az alábbi célkitűzéseket tűzi az erdőgazdaság elé: »Az ötéves terv folyamán a népgazdaság fokozott faanyagszükségletének nagymértékű kielégítése mellett jóvá kell tenni a tőkés rablógazdálkodás mulasztásait... 570.000 kat. hold területen erdősíteni kell, ideértve a felújítatlan vágásterületeket és az évi vágásterületek újraerdősítését is. Új erdőt az eredeti ötéves tervben előirányzott 41.217 kat. hold helyett 81.000 kat. holdon kell telepíteni. A facsemeteszükséglet biztosítására a csemetekertek területét 2.600 kat. holdról 6.600 kat. holdra kell növelni.«

Ehhez a minőségi változás megteremtéséhez az alapot a szovjet tudomány, a marxi-lenini tanítás hatalmas alkotó ereje és az ezen alapuló micsurini biológia adja. Micsurin tanítása, mely alkotó módon gazdagította a fejlődés elméletét, kimagasló segítséget nyújt az erdőgazdasági elmélet és gyakorlat számára is.

## 2.

A felszabadulás óta eltelt évek alatt a micsurini biológia a magyar erdészeti tudomány elméletében és gyakorlatában mind jobban kifejezésre jut. Ezek közül mindjárt elsőnek megemlíthető, hogy hazánkban a felszabadulás előtt nem foglalkoztak az erdei fafajok nemesítésének kérdésével. Ez a kérdés csak akkor vetődött fel, amikor megismertük a micsurini biológia tételeit és felmerült érdeinkben a hozamnövelés problémája.

A Szovjetunió erdészeti tudománya a fafajok nemesítésének nagy fontosságot tulajdonít és ezt a feladatot összekapcsolja az erdőnevelés hosszú időtartama leküzdésének kérdésével. Ennek során feladatul tűzte ki a természetben már meglévő, gyors növekedésű, gazdaságilag értékes fafajok kiválogatását és új alakok kitenyészését, majd ezek irányított nevelését. A Szovjetunió mintegy húsz éve foglalkozik az erdei fafajok nemesítésével és ezen a téren elért eredményei alapként szolgálnak az Erdészeti Tudományos Intézetben 1950. év óta végzett nemesítési munkákhoz.

A vegetatív hibridizálás kiterjedt alkalmazást Liszenko műveinek megjelenése után kapott, mert korábban azt tartották, hogy hibridek csak ivaros szaporítással állíthatók elő. A Szovjetunióban végzett kísérletek bebizonyították, hogy hibridek vegetatív úton oltással is előállíthatók, mert a test bármely élő részecskéje rendelkezik fajtatulajdonságokkal, öröklékenységgel és a vegetatív hibridek sem elvileg, sem gyakorlatilag nem különböznek a generatív hibridektől.

Az Erdészeti Tudományos Intézet budakeszi és soproni kísérleti telepein sikerrel alkalmazza a nyár vegetatív hibridizálását.

Liszenko akadémikusnak a növények szakaszos fejlődéséről szóló elméletét alkalmazzuk a vegetatív hibridizálás során, a keresztezendő párok megválasztásakor. A vegetatív hibridizálás hazai kezdeti sikertelenségének oka éppen a szakaszos fejlődés elméletének nem ismerése volt, a szülőpárokat a véletlenre bízva választották meg és így természetesen nem kapták meg a kívánt eredményt.



A szovjet erdészeti tudomány által kitűzött azt az útmutatást, hogy ki kell válogatni a gyorsnövésű és gazdaságilag értékes fafajokat, követtük, amikor rendelet jelent meg a szelektálásra, nevezetesen a hullámtéri fásítás céljaira.

A magyar erdészet előtt álló hatalmas erdősítési feladatok, amelyeknek nagy része az aszályos Alföldön hajtandó végre, szükségessé teszik a fafajok szárazságtűrésére vonatkozó kutatások kiterjesztését is. Ennek során, a Szovjetunió példája alapján az ERTI kísérleteket folytat a nyárfélék és fenyőfélék szárazságtűrésére.

Ugyancsak szovjet tapasztalatok alapján az ERTI budakeszi kísérleti telepén kutatások folynak a facsemeték növekedésének meggyorsítására. Ezek a fotoperiodusos kísérletek a növényeknek Liszenkó akadémikus által kidolgozott stádiumos fejlődés elméletén alapulnak.

A mikorhiza nagy jelentőségére Liszenkó akadémikus mutatott rá a mezővédő erdősávok telepítésével kapcsolatban. Az ERTI-nek ezen a téren végzett kísérletei megerősítik Liszenkó állításait hazánkban is — azt, hogy egyes fafajok mikorhiza segítségével kedvezőtlen viszonyok között is meg tudnak élni, sőt fokozott növekedést érhetnek el. A mikorhiza alkalmazására vonatkozóan már a gyakorlatban is történnék mykorhizás vetések.

A micurini biológiának gyakorlati alkalmazásával kapcsolatban kiemelendő a Sárváron lévő, 1951. év folyamán létesített fenyőmagtermelő ültetvény jelentősége, amelynek célja jó örökletes tulajdonságú csemeték biztosítása az ország fenyegetése számára. Itt a magtermés idejében érkezett fákról vett, oltógalyakat oltják rá a 2—3 éves csemetékre a korai toboztermés biztosítása érdekében.

### 3.

A Szovjetunió Minisztertanácsa és a Kommunista Párt Központi Bizottsága által 1948. október 20-án jóváhagyott természetátalakító terv kifejezően érvényre juttatja azt az alkotó, békét akaró építő munkát, amely a Szovjetunióban a nép-gazdaság további felvirágoztatása érdekében folyik. Ebben a tervben a védő erdőtelepítés fontos helyet foglal el. A terv szerint 8 országos védőerdősáv létesül, nagyrészt a folyók partjai mentén. Ezeknek összterülete 11,790.000 ha. Ezekon kívül a kolhozok és szovhozok szántóföldjeink a vízvásztók és vetésforgók határain, a homokon és a kimosásokon védőerdősávok, vagy összefüggő erdők létesítendők. Ezek összterülete 6 millió hektár. Az erdőtelepítések célja a Szovjetunió európai részén a mezőgazdasági terméshozam fokozása, másrészt a helyi faellátás biztosítása. Az erdőtelepítés olyan hatalmas ütemben folyik, hogy előreláthatóan, a szovjet nép a 15 éves erdőtelepítési tervét jóval a határidő előtt teljesíteni fogja.

Nem érdektelen megjegyezni, hogy míg a szovjet nép ilyen hatalmas mértékben végez erdőtelepítést, mit tettek a kapitalista országok saját erdőterületeik helyreállítására, kiterjesztése érdekében.

Franciaország 1789-től nem növelte erdőterületét. Az amerikai, nagy hangon hirdetett (1931) préri-fásítás terve folyamán, amely Clark erdészprofesszor szerint csupán politikai trükk volt, 9 év alatt 30.000 hektárt telepítettek, míg a Szovjetunió 1 év alatt 1931-ben 300.000 hektáron ültetett erdőt. Angliában 1919-től 1938-ig csak 130.000 hektárt telepítettek be az előírt 710.000 hektárral szemben.

A népi demokratikus országokban a Szovjetunió példája nyomán nagyméretű erdőtelepítések folynak. Magyarország 3 éves tervének teljesítése során erdősítési feladatát 110,3%-ban, ezzel kapcsolatban csemetékerti területének növelését 173%-ban teljesítette. Az erdőtelepítés hatalmas lendületet és ösztönzést azonban a Szovjetunió természetátalakító tervének megjelenése után kapott. Ez főként az ötéves terv folyamán teljesítendő erdőtelepítésekben jut kifejezésre, amikor összesen 570.000



kat. holdon végzünk erdőtelepítést. Ez a szám különösen szembetűnő akkor, ha összehasonlítjuk, hogy a Horthy-rendszer 25 éves uralma alatt csak 180.000 holdat erdősített be.

Az 1951. augusztus 24-én megjelent minisztertanácsi határozat lefektette az országfásítás alapját. Az ebből folyó további intézkedés a hullámterek fásítása volt. Ennek során 56.274 hektár hullámtéri terület kerül erdősítésre. A hullámtéri fásítással vetjük meg alapját a Szovjetunió fásítási tervéhez hasonló országos védő erdősávoknak, amelyek 1.047 km hosszúságban húzódnak majd főbb folyóink árterületein. Ezekhez az országos erdősávokhoz kapcsolódik majd a mezővédő erdősávok hálózata.

A fásítás során előtérbe a gyorsannövő fajok kerülnek, ezek telepítésének célja az, hogy rövid idő alatt több iparifát adjunk a népgazdaságnak. Az országos erdősávok 79,3%-a a síkvidék erdősültségét emeli.

Fásítási tervünk másik súlyponti kérdése a fenyvesítés. Ennek célja országunkban a túlevélű állományok arányának növelése. A fenyvesítés során a jelenleg meglévő fenyőterületünket több, mint négyszeresére kell emelni.

Fásítási tervünk mindkét súlyponti kérdésének, a hullámtéri fásításnak és a fenyvesítésnek munkája megkezdődött.

A Szovjetunió sztyepfásítási tapasztalatai, valamint természetátalakító tervnek teljesítése alatt szerzett újabb eredményei a magyar erdészet segítségére szolgálnak erdőművelési feladataink végrehajtásában.

#### 4.

A maggazdálkodás területén irányt mutatóak számunkra azok az intézkedések, amelyeket a Szovjetunió erdőgazdasága tett. Feladatul tűzte ki, hogy minden erdőgazdaság szükségletét elsősorban a helyi származású magból köteles fedezni. Ennek egyik célja az, hogy a helyi viszonyokhoz alkalmazkodott fákra származó magot vessenek, ami nagyobb megeredési %-ot biztosít, másrészt pedig elkerülhetővé válnak a szállításra fordított felesleges kiadások, valamint a szállítással járó nagy pusztulási százalék. Másik fontos intézkedés, hogy a maggyűjtés során feltétlenül figyelem fordítandó a minőségre, mert ez dönti el az erdőtelepítések sikerét.

A szovjet tapasztalatok mutatták meg a helyes irányt a magpergetőink szervezésének kérdésében is. Vita tárgya volt, hogy nagy vagy kis magpergetőket létesítsünk. A szovjet tapasztalatok megerősítették a kis magpergetők célszerűségét.

A szovjet erdőgazdálkodásban kidolgozták Liszenkó akadémikus jarovizálási módszerének az erdei fák magjára történő alkalmazását. A kísérletek a túlevélű fajok magjának vetéshez való előkészítésére, a mag csírázási energiájának és csíráképességének fokozására és helyreállítására terjednek ki. Az eredmények azt mutatták, hogy a jarovizálásnak alávetve még a III. és II. rendű magvak csíráképessége is nagymértékben fokozódik. Az erdei fagyokra kidolgozott jarovizálási módszert hazánkban még csak kísérletként alkalmazzuk.

A maggazdálkodás gyakorlati feladataival kapcsolatban hazánkban is kidolgozásra és bevezetésre vár — mint ezt a szovjet erdészeti szakirodalom is célul tűzi ki — a maggyűjtési és magfelhasználási körzetek meghatározása, elméleti vonatkozásban pedig a magismeret micsurini biológiai tételein nyugvó alapjainak kidolgozása.

A Szovjetunió példája nyomán és a hazánkban is megindult fokozott erdőtelepítések kapcsán került előtérbe a magtermő erdőállományok kialakításának kérdése. A Szovjetunió — ahol több, mint 300 ezer hektár magtermő állomány van — ezen a téren is gazdag tapasztalatokkal rendelkezik. A magtermőállományok célja a kedvező örökletes tulajdonságú, gazdaságilag értékes, magellátás biztosítása. Meghatározott minőségű mag azonban csak szelekciós módszerek alkalmazásával termelhető. Jablokov A. Sz. professzor a magismeretben a legjobban elérhető és legkönny-



nyebben megvalósítható módszernek, az ökotípusok, a populációk és az előforduló fajtaalakok meghatározását és kiválasztását tartja. Javaslat szerint a maggazdaság szervezése során a magot főként a talajökotípusok szerint elkülönült állományalkotó fajokról kell begyűjteni.

Gyakorlati vonatkozásban a szovjet magtermőállományok kijelölésekor az az irányelv, hogy a magtermőállomány az erdőgazdaság teljes magellátását (erdősítés, csemetekertek) fedezze, ezenkívül egy évi magszükségletet tartalékként biztosítson.

A haladó szovjet erdészeti tudomány fenológiai megfigyeléseket végez a magtermés, főként a tölgyakktermés időszakosságának leküzdése érdekében. Az Ukrán Sz. Sz. K.-ban folytatott fenológiai megfigyelések azt mutatják, hogy az egyes makktermő évek közti hosszú időszakok nem biológiai tulajdonságok következményei, hanem azt külső tényezők, az időjárás és a rovarkárosítók idézik elő. Ez a kutatási téma még nincs lezárva, jelentősége számunkra azonban az, hogy hazánkban is kutatás tárgyává kell tenni a magtermések időszakossága elleni harc és az ezzel kapcsolatos eljárások kidolgozásának feladatát.

## 5.

A szovjet erdőgazdaságnak nagy erdősítési feladatai teljesítése érdekében nagymennyiségű csemetére van szüksége, ezért nagyüzemű csemetekerteket tervezett. Ezek a csemetekertek üzemosztályokból, az üzemosztályok pedig táblákból állanak. Egy üzemosztályon belül egyféle termelési folyamat végzendő, pl. magági csemete-nevelés, dugványgyökeresítés stb. Jellemző vonásuk, hogy a magvetés több sorból áll, ú. n. sávos vetés, ahol az egyes sávok egymástól 60—70 cm-re vannak. Ez a sávos vetés biztosítja a vetés és ápolás teljes gépesítését, ami a nagyüzemű csemetekert egyik alapfeltétele. A sávok és azon belül a sortávolságok nagysága mindig az alkalmazott géptípusoktól függ.

A Szovjetunió nagyüzemi csemetekerti tapasztalata szolgált példaként hazánkban az országfásítás csemeteellátását biztosító nagyüzemű csemetekertek kialakításához.

A csemetekihozatal fokozása érdekében a Szovjetunió európai, aszályos éghajlatú részén kiterjedten alkalmazzák a széles, tömörített magágyakat, ahová a magot sűrűn vetik el. A kapott eredmények azt mutatták, hogy a csemeték a szabványoknak megfelelőek és egymástól nem annyira eltérőek, mint a keskeny barázdákban. A sűrű vetés előnyét a szovjet szerzők azzal támasztják alá, hogy itt a csemeték biológiai csoportokat alkotnak és védik egymást a kedvezőtlen környezeti hatásokkal szemben. Ez a módszer hazánkban is bevált.

A szovjet állandó csemetekertekben a talaj tápanyaghiányát vetésforgók alkalmazásával javítják, amikor zöldtrágyanövényeket és takarmányféléket (lucerna-fűkeveréket) vetnek.

A Szovjetunióban alkalmazott csemetekerti vetőgépek, permetezőberendezések és csemetekiemelők nem jutottak még el hozzánk, de a szovjet csemetekiemelő gépek szerkezetének ismeretében és használatuk tapasztalatai alapján, hazai viszonyainkra ezek figyelembevételével szerkesztettük meg csemetekiemelő berendezéseinket.

## 6.

A Szovjetunióban folyó mezővédő erdőtelepítésekkel kapcsolatban nagyjelentőségű Liszenkó akadémikus által javasolt fészkesvetési mód. Kedvező takarónövényeknek a kukorica, cirok és egyéb köztes növény bizonyult.

Hazánkban a fészkesvetéssel kapcsolatban csak kísérletek folytak. Liszenkó akadémikus fészkes vetési módjával kapcsolatban helyesnek ismeri el a szovjet



gyakorlati erdőszet azt az elvet, amin a vetési eljárás tulajdonképpen felépül, hogy az erdei fafajokat foltokban, biológiai csoportokban kell telepíteni, mert az így csoportokban egyesült egyedek védik egymást a külső környezeti tényezőkkel szemben. A csoportokban az öngyérülés folyamata természetes jelenség, amely a faj felvirágoztatását, a jobb egyedek kifejlődését szolgálja. Ezt a tapasztalatot már gyakorlatban is felhasználjuk.

Ugyancsak a szovjet tapasztalatok felhasználását szolgálja az az intézkedés, amely elrendelte, hogy alföldi erdőgazdaságok közül többen nyári csemeteültetést hajtsanak végre erdei-feketefenyő és kocsányostölgy csemetékkel. A nyári csemeteültetés célja az, hogy az aszályos nyári időszak következtében előforduló pusztulási százalékot ellensúlyozzuk. Az ültetést részben magági, részben a nyári veremelésből származó csemetéből kellett venni.

## 7.

A Szovjetunió a nagy sztálini építkezésekkel kapcsolatban hatalmas homokterületeket fásít be, ahol a talajvíz néha a 4 méteres szintben található csak meg. A homokfásítás tapasztalata a gyakorlat során az, hogy az erdőtelepítést a völgyekből kiindulva kell kezdeni és a dombokat fásítatlanul hagyni, vagy befűvesíteni. A fűvesítésnek nagy jelentősége van az állattenyésztés szempontjából.

A homokfásítással kapcsolatban igen döntő az aljtrágyázás kérdése. Aljtrágyázást alkalmaz a Szovjetunió a Dnyeper alsó folyása menti homokfásítás során is. Itt az erdei-fenyőtelepítésben az aljtrágyázás jelentőségét abban látják, hogy az elültetett csemeték számára életük első éveiben kell biztosítani a megfelelő feltételeket. Ha ezek az első évek — mintegy 4 év — elmúltak, a fásítás eredményesnek mondható, mivel a homok mozgása ekkorra megáll, megkezdődik a talajképződés és javul a növény ásványi és vízellátása. Aljtrágyaként a fásítások során tőzeget alkalmaznak.

A kopárfásítások során, a kopárok fásítása alkalmával szintén módunkban van a szovjet tapasztalatok alkalmazására. A szovjet erdőszeti tudomány elvei szerint itt a vízmosásokat úgy erdősítik, hogy a vízmosás felső peremétől kifelé egy füves sávreszt képeznek ki, az ú. n. nyugalmi rézsú vonaláig, azt cserjesorral szegik be s csak ezen a határon túl ültetik a védő-erdősávokat a vízmosás körül. Bent a vízmosásban a felső sorokat jól sarjadzó cserjékkel telepítik be 2—3 sorban és azok alatt erdősítik erdei fafajokkal a vízmosás fenekéig.

A szovjet kopárfásítás elvei alapján hazai gyakorlatunkban is kifejezésre jutott az az irányelv, hogy kopárokat csak alapos, mély talajművelés után erdősíthetünk be eredményesen.

## 8.

Erdőtelepítéseinkben 1951. évtől alkalmazzuk az SZLCS-1 típusú csemeteültető gépet. A csemeteültetőgép  $2\frac{1}{2}$ —3 km-es sebességgel halad a vontató-tractork sebességétől függően. Eredményes munkájához feltétlenül jól megmunkált talaj szükséges. A legjobb eredményt a vályog- vagy közepesen kötött talajon éri el a gép, de sikeresen alkalmazzák a szabadszállási homokterületen is. Már a szabadszállási első kísérletek alkalmával megállapítható volt, hogy a gép óránként 1.500 db csemetét ültet el. Ezzel szemben kézíerővel óránként 4 fő csak 200 db csemetét tud elültetni, tehát a gép termelékenysége 8—10-szeresére vehető. Ez az eredmény természetesen azóta növekedett a gyakorlat során.

## 9.

A Szovjetunió hatalmas erdőségeiben alakult ki a nálunk is bevezetett folyamatos fakitermelési módszer, amely a fakitermelés technológiájának teljes gépesítésén alapszik. Ezt a módszert a Szovjetunióban 1948-tól kezdték kiterjedtebben alkal-



mazni. A módszer a gyakorlat során szerzett tapasztalatok következtében állandóan fejlődik és tökéletesedik.

A szovjet folyamatos rendszerű fakitermelés jelen fejlődési szakaszában két döntő munkaterület van: a felső és alsó rakodó. A felső rakodók a vágásterületről kikerülő faanyag központosításának elsődleges helyei. A döntés és gallyazás után a fát szálfa vagy választék alakjában a felső rakodókon összpontosítják, majd felrakják az erdei szállító gépekre. Ha a fát választék alakjában terhelik fel, akkor a felső rakodón elvégzik a szálfáknak választékokra darabolását, a fa elsődleges osztályozását, rakatokba állítását és felterhelését az erdei szerelvényekre.

Ha a fát igaerővel közelítik ki, a választékolás a vágásterületen, nempedig a felső rakodón folyik.

Alsórakodók az erdei szállítoutak és a közforgalmi vasutak találkozási pontján létesülnek. Itt végzik szálfaszállítás esetén a választékolást, rendeltetési, minőség- és méreetszerinti osztályozást, valamint a szélesnyomtávú vasutakba berakodást. Az alsórakodók mérete és jellege az erdei szállítás módjától (vasút, ló, gépkocsi stb.), valamint a beérkező famennyiségtől függően alakul.

A Szovjetunió erdőipari minisztere a fakitermelésben alkalmazott rendszer széleskörű elterjesztése érdekében 1952. augusztus végén rendeletet adott ki a felügyelete alá tartozó ipari erdőgazdaságok számára a szervezésről. Ennek a rendeletnek igen lényeges intézkedése az, hogy a fakitermelés egész folyamatáért, a terv teljesítéséért és termelési folyamattal járó összes intézkedésekért a közép fokú képesítésű erdősz és felelős, a brigádvezető saját — közelítő, hoztató stb. brigádján belül irányítja a munkát és abban maga is részt vesz. A rendelet főként az alsó és felső rakodók munkaszervezéséről intézkedik.

A fakitermelés ilyen rendszerű bevezetésének kísérlete hazánkban is folyik, azonban mindmáig nehézkesen halad, bár szakembereink elismerik ennek a szervezési módnak előnyös voltát. Jelenleg több helyütt, így a Fehérmegyei ES területén, a gánti üzemegységben, valamint Recskén is folyik szállítmány, ahol az eddigi eredmények szerint a teljesítmény a régi módszerhez képest jelentősen emelkedett.

## 10.

A Szovjetunió fakitermelésében 1948 óta kiterjedten alkalmazzák a KT-12-es traktort, amelyet főként a közelítésben használnak. Ez a szovjet traktortípus hazánkban is ismert. A KT-12 fagázmotorral működik. Súlya 5.500 kg, vonóereje 2 km-es órasebességgel 3.100 kg. Teljesítményére jellemző adat, hogy 500 m távolságból 8 óra alatt mintegy 50 m<sup>3</sup> rönköt tud kiközéltetni.

A hazai viszonyok között az első időben nehezen találták meg a vele való helyes munkamódszert, de már 1950. év őszén napi teljesítménye elérte a 40–50 m<sup>3</sup>-t, sőt a 70 m<sup>3</sup>-t is.

Ha összehasonlítjuk egypár lónak a munkáját a KT-12-es vontatóéval, megállapíthatjuk, hogy a KT-12-es traktor termelékenysége egypár ló munkájának 8–10-szerese. Egy pár ló ugyanis 1 km távolságból naponta 5–7 m<sup>3</sup>t tud kiközéltetni, ugyanakkor a KT-12-es átlagosan 40–50 m<sup>3</sup>-t teljesít.

A KT-12-es traktor alkalmas lábónálló fák vagy tuskók kiszedésére is. A Szovjetunióban kísérletek folynak rakodógépként felhasználására, amikor az alvázra rakodódarut szerelnék fel.

A Szovjetunióban a közelítésben, rakásolásban és a szállítóeszközök be- és kirakodásakor mindinkább tért hódítanak a csörlők. Legelterjedtebb ezek közül a háromdobos TL-3 csörlő, amelyet elsősorban közelítésre, másodsorban az alsórakodókon



a rakásolásra és a berakásra használnak. A közelítésben nagy előnye az, hogy hegyvidéken és síkvidéken egyaránt alkalmazható, valamint, hogy az újulatban nem tesz kárt.

\* \* \*

A szovjet tudomány és gyakorlat kincsházából kiragadott példák képet adnak arról, hogy a Szovjetuniótól mennyit tanulhatunk, a magyar erdészetet mennyire gazdagíthatjuk és fejleszthetjük. A tapasztalatok átvételét és alkalmazását, az eddigi eredmények alapján bátrabban és szélesebben kell elvégeznünk. Le kell győznünk azokat az akadályokat, amelyek ennek útjában állanak, elsősorban azt az idealista gondolkodásmódot, amely egyes szakembereinknél gátja a fejlődésnek. Ebben a törekvésben is támaszkodhatunk a Szovjetunió haladó tudománya és gyakorlata példájára: a befejezett tudományos munka csak az, amit a termelés már alkalmaz és amelynek gazdasági eredményei vannak.

A 35 éves Szovjetunió, a békeszerető emberek milliárdjának vezetője és reménycsillaga, élén a hősi kommunista párttal, a nagy Sztálinnal, az emberiségnek példát mutat az új, a békés, a boldog világ megteremtésében. Követni a Szovjetuniót azt jelenti, hogy hazánkat erőssé, békéssé és boldoggá tesszük.